

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Rajavartiolaitokselle vuonna 2023 myönnetty rahoitus yhdenntetyn rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineestä

VL 2025 valvontakyky

Rajavartiolaitoksella on käynnissä Vartiolaiva 2025 -hanke, jossa korvataan kolme 80- ja 90-luvuilla rakennettua vartiolaivaa kahdella uudella ulkovartiolaivalla. Laivojen valvontakyky luo perustan ympäristön havainnoinnille ja reagoinnin mahdollistamiselle. ”VL 2025 valvontakyky”-hankkeen päämääränä onkin tuoda näiden uusien vartiolaivojen valvontakyky nykypäivän toimintaympäristön ja Rajavartiolaituksen tehtävien edellyttämälle tasolle.

Hankkeessa hankitaan ensimmäisenä valmistuvaan vartiolaivaan pinta- ja ilmavalvontakyvyn parantamiseksi valvontatutka sekä lämpökamera, joiden avulla valvonta voidaan ulottaa jopa n. 250 km päähän. Alukseen hankitaan myös merenpohjan kuvantamiseen käytettävä Multibeam-monikeilakaikuluotain sekä eteenpäin katsova kaikuluotain alaslaskettavine kantoineen. Nämä mahdollistavat merenpohjan kuvantamisen uudella tavalla. Hankkeessa hankitaan myös Rajatilanteen valvonta- ja johtamisjärjestelmä eli OMS (Operational Management System), jonka avulla eri sensoreilla kerätystä tiedosta saadaan muodostettua yhtenäinen tilannekuva ja välitettyä se tehokkaasti myös sidosryhmille.

Hankeaika 1.2.2023-31.1.2026

Myönnetty rahoitus 14 196 307,50€ (75 % budjetista)

Hankkeen tulokset

Hanke on saatu päätökseen tammikuussa 2026. Tavoitteisiin päästiin suunnitellusti eli uusien vartiolaivojen valvontakyvyn parantamiseksi hankittiin valvontatutka, lämpökamera, Multibeam-monikeilakaikuluotain, eteenpäin katsova kaikuluotain sekä Rajatilanteen valvonta- ja johtamisjärjestelmä (OMS).

Käytännössä valvontakyvyn parantuminen tulee näkymään siten, että esimerkiksi OMS-järjestelmällä pystytään tukemaan usean erillisen yksikön samanaikaista operointia. Järjestelmä mahdollistaa erilaisten sensorien ja eri viranomaisten käyttämien ohjelmistojen integroinnin ja lisäksi järjestelmän toiminnot ja tilannekuva voidaan eritellä operaattori ja/tai operaatiokohtaisesti, mikä mahdollistaa useamman operaation johtamisen samanaikaisesti. OMS-järjestelmä edesauttaa reaaliaikaista jatkotoimiin liittyvää päätöksentekoa sekä varmistaa reaaliaikaisen tilannekuvan lähettämisen Rajavartiolaitoksen ja sidosryhmien merellisten yksiköiden toimintaa johtavaan johtokeskukseen tai muulle viranomaiselle.

Pintavalvontalaitteilla eli valvontatutkalla ja lämpökameralla taas kyetään valvonnallisesti kattamaan aiempaa suurempi maantieteellinen alue. Myös vedenalainen valvonta tehostuu merenpohjan kuvantamiseen käytettävällä Multibeam-monikeilakaikuluotaimella sekä eteenpäin katsovalla kaikuluotaimella. Vedenalaiset sensorit asennetaan laivan pohjan läpi laskettavaan kantaan ja ne ovat käyttökunnossa minuuteissa eivätkä vaadi henkilöstöä järjestelmän valmisteluun. Merenpohjan kartoittaminen mahdollisten kohteiden etsimiseksi voidaan aloittaa välittömästi, kun kanta on ajettu alas. Rajavartiolaitoksella ei ole aiemmin ollut näin laajaa kykyä muodostaa reaaliaikaisesti vedenalaisista kohteista kiinteällä kalustolla 3D-kuvia, joiden avulla tunnistamiset voitaisiin suorittaa.

Valvontalaitteet ja -järjestelmät on osittain myös kyetty asentamaan vartiolaivoihin, mutta ne eivät ole vielä operatiivisessa käytössä. 'Vartiolaiva 2025' -hankkeen viivästyksiset ovat vaikuttaneet suoraan 'VL 2025 Valvontakyky' -hankkeen etenemiseen ja valvontalaitteiden ja -järjestelmien käyttöönoton viivästymiseen. 'Vartiolaiva 2025' -hankkeen päättyessä uudet vartiolaivat valvontalaitteineen otetaan operatiiviseen käyttöön. Valvontalaitteita tullaan hyödyntämään vartiolaivojen jokapäiväisessä toiminnassa ja ne palvelevat myös Rajavartiolaitoksen sidosryhmien tarpeita.